

На основу члана 21. Статута Покрета обнове Краљевине Србије, Главни одбор Покрета обнове Краљевине Србије, на IV седници од 7. октобра 2018. године, доноси

ПРОГРАМ

1. Обнова Краљевине Србије

Покрет обнове Краљевине Србије је политичка организација која се залаже за обнову уставне парламентарне Краљевине Србије, које у себи на најбољи начин хармонизује вишевековну традицију Србије као монархистичке државе, са модерним демократским принципима парламентаризма и конституционализма. Парламентаризма као најраспрострањенијег облика демократске политичке власти модерног света и конституционализма који је нашао праву меру у ограничавању краљеве власти, а да се притом сачувао пун смисао традиције и значаја Круне као симбола политичког јединства земље. Под окриљем парламентарне краљевине као облика владавине, Круна је сведена на репрезентативну и симболичку димензију постојања, која је функционално уклопљена са модерним принципима политичког плурализма и представничке демократије. Краљ симболизује државно јединство и целовитост нације, а као такав представља незамењиви камен темељац у изградњи модерне и демократске Србије за коју се ПОКС залаже.

Обнова Краљевине Србије би била природан наставак насилно прекинутог континуитета српске државе, а краљ би имао улогу ујединитеља нације и фактора политичке стабилности. Круна представља закониту симбиозу сувереног народа и његове државе.

Успостављањем Краљевине Србије, био би ревитализован и читав корпус традиционалних вредности нашег народа који се кондензовао у краљевини и њеној династији Карађорђевића, пониклој из самог народа и историјски изабраној његовом сувереном вољом.

Поновно успостављање краљевине гарантовало би политичку стабилност, како у процедуралном, тако и у есенцијалном смислу демократије. У процедуралном јер по конституционалном принципу парламентаризма, Краљ је тај који поверава мандат за састав Владе, коју бира Народна скупштина, оном представнику политичке странке или коалиције, која је кадра да формира парламентарну већину, чиме се избегава свака произвољност или арбитарност. У суштинском смислу пак, представља обавезу странака које формирају Владу да се држе својих предизборних програма као релевантних смерница и принципа деловања након преузимања власти. Таквом политичком и државном конституцијом био би направљен равномеран политички баланс извршне власти, која је бичефално подељена између Владе и Краља као шефа државе.

На међународном плану, Краљевина Србија би повратила династички континуитет, политички кредибилитет, државну самосталност, економски просперитет и међународни углед, јер би на тај начин обновила и активирала старе

династичке и аристократске принципе деловања дискретне дипломатије, који су вековима до сада били и остали значајан фактор дефинисања међународне политике и геополитичке оријентације неких земаља.

Обновом таквог статуса, Краљевина Србија би могла да рачуна на многе битне и утицајне факторе у свету и то, не само оних земаља које су, такође, монархијски уређене (Велике Британије, Данске, Норвершке, Шведске, Холандије, Белгије, Јапана и др.), него и других великих сила са којима је у прошлости Краљевина Србија неговала пријатељске односе и заједничке интересе, попут Русије, Француске, САД и других.

Обнављање Краљевине би драстично смањило, ако не и елиминисало девастирајући утицај манипулација колективном свешћу грађана, чији смо сведоци већ деценијама.

Покрет обнове Краљевине Србије је покрет слободних, одговорних и добровољно удружених грађана, које спаја најдубље људско и политичко уверење да би се обновом краљевине у нашој земљи, отворили процеси њене свеобухватне историјске обнове, државног реустројства, територијалне целовитости, националне еманципације, идентитетске консолидације, културно-образовног узлета и духовног буђења. Државно устројство Србије као Краљевине подразумевало би обнову историјске свести и колективног памћења српског народа, као и вишеструку повезаност српске нације са својом духовном и идентитетском вертикалом, која је деловањем многих насилних политичких фактора, више пута током дуге и богате националне историје била прекидана и фрагментирана.

Због тога за чланове ПОКС-а, Краљевина Србија није само обичан политички избор или страначка опција, она је пре свега исказивање праве мере поштовања историјског бића српског народа и његове богате културне и националне баштине. ПОКС је народни покрет који се не бори за власт, већ служи испуњењу своје основне мисије - обнављању Краљевине Србије као природног политичког оквира и државног уређења, у коме је српски народ проживео највећи део свог историјског трајања и у оквиру ког је остварио своје највеће националне узлете и државне успехе.

2. Регионализација, децентрализација, деконцентрација и локална самоуправа

Питања регионализације, децентрализације, деконцентрације, супсидијарности и локалне самоуправе, спадају у кључне теме унутрашњег политичког и правног устројства државе у склопу тзв. вертикалне или територијалне организације власти сваке земље. Вертикална подела власти комбинована са хоризонталним обликом њене организације, представља кључни основ савременог уставног устројства политичких институција државе и њеног уређења.

Покрет обнове Краљевине Србије, водећи рачуна о релевантним питањима регионализације, предлаже такву регионалну организацију која би Србију преустројила по моделу регионалне државе, чиме би се избегле бројне замке и опасности од њене територијалне фрагментације и институционалне

дисфункционалности постојећих решења. С друге стране, моделом регионалне државе уважили бисмо кључне аргументе регионализације, који поштују рационалне приципе организације и од региона праве функционалне целине, са јасним гравитационим центрима-градовима, који су саобраћајно и инфраструктурно добро повезани економски компатибилном производном основом, са израженим регионално-културним идентитетом, где региони чине складне целине прилагођене самим грађанима, њиховим потребама и интересима. Само поштовањем ових значајних принципа регионализације могуће је Србију преустројити у земљу модерне и демократске регионалне аутономије, која ће допринети њеној државној стабилности и територијалној компактности. Истовремено, обезбедићемо регионалну аутономију, функционалност и поштовање принципа супсидијарности који подразумева да је најдемократскије оно политичко решење, које ниво функционалног одлучивања приближава самим грађанима, њиховим суштинским потребама и интересима, кроз јасно дефинисан концепт децентрализације и деконцентрације власти, све до локалне самоуправе.

Узимајући у обзир наслеђене историјске специфичности, регионалне карактеристике, различит ниво развијености и слично, ПОКС се залаже за такозвани асиметрични модел регионализације у Србији, по којем би регионална аутономија имала двостепени карактер. Тако би Аутономне Покрајине Војводина са седиштем у Новом Саду и Косово и Метохија са седиштем у Приштини имале један степен, а региони Шумадије и западне Србије са седиштем у Крагујевцу, источне и јужне Србије са седиштем у Нишу и регион Београда са седиштем у Београду, други степен аутономије. Поштујући принцип пропорционалног представљања грађана, залажемо се да будући региони имају сразмеран број посланика на централном нивоу власти усклађен са величином свог изборног тела, а то ће се постићи изменама изборног закона у Србији. Доношењем измена изборног закона било би неопходно омогућити равноправан положај свим учесницима избора. То би се постигло на тај начин што би се у општинама и градовима у којима националне мањине чине преко 50% уписаних бирача са територије тих општина и градова, свим учесницима избора укинуо изборни цензус од 5%, а што би значило да би за све учеснике избора у тим општинама и градовима важио „природни праг“.

Нама у ПОКС-у је нарочито стало до тога да се Србија равномерно регионално развија и у том погледу пружи једнаке шансе за добар живот сваком свом грађанину, без обзира на то из ког њеног дела долази или у ком региону живи. Уравнотежењем регионалног развоја постигло би се више позитивних циљева, свакако, један од најважнијих: останак становништва у свом родном крају, смањење унутрашњих економских миграција, нарочито према великим градовима, спречавање одласка у иностранство и демографско пражњење Србије. То ће, свакако, одредити и наше залагање за правилну и равномерну расподелу буџетских средстава по регионима, како би она послужила за развој боље регионалне политике и подизање општег благостања становништва у њима, као и формирање посебног фонда за помоћ неразвијеним регионима. Регионална самоуправа на институционалном нивоу подразумеваће и одређени степен аутономије регионалних органа власти, извршних и законодавних институција, као и адекватну пореску политику која ће омогућити пуњење регионалних буџета, како би уз

трансферисана средства са централног нивоа власти могли успешно да остварују своје законске функције, обавезе и развој. У циљу равномерног регионалног развоја, ПОКС ће инсистирати на оснивању Фонда за развој мање развијених региона, а који ће се пунити из буџета финансијски најразвијенијег региона, односно из буџета региона Београда.

Централни ниво власти унутар Србије као унитарне државе, објективно није у стању да обезбеди правилан регионалан развој, балансирану политику финансирања регионалних органа власти, подстицања изградње инфраструктуре и решавања виталних потреба грађана. Стога је потребно извршити једну рационалну и примерену децентрализацију и деконцентрацију према локалној самоуправи као најнепосреднијем нивоу власти, најближој грађанима и идеалу непосредне демократије. Децентрализацијом и деконцентрацијом одређених извршних овлашћења као облика поверавања вршења власти на локалу, постићи ће се, не само висок ниво демократичности, већ и боља функционалност, прецизност и правичност у свим оним сегментима функционисања државне администрације и управе у којима је то, не само могуће, него је и неопходно учинити. Власт ће бити ближа грађанима, лакше ће се контролисати, те ће самим тим и поједина питања одлучивања постићи пуну меру демократичности, јер ће их у домену извршних и управних функција спроводити локални ниво власти и њене локалне институције. Успостављањем таквих принципа у пракси се стварају неопходне претпоставке за модерну и ефикасну локалну самоуправу, која је у пуној служби грађана и подизања благостања свеукупног егзистенцијалног оквира живота на локалу. Сходно наведеном, ПОКС се залаже за непосредни облик избора градоначелника и председника општина, како би и на тај начин грађани директно одлучивали о њиховом избору и лакше покретали поступке њиховог опозива, уколико нису испунили оправдана очекивања својих бирача. Такав начин избора сузио би простор политичким партијама за кадровску манипулацију, побољшао понуду кандидата и у значајном сегменту уозбиљио читав изборни и постиборни процес.

Из процеса децентрализације неопходно је изузети оне државне послове који су у искључивој надлежности централног нивоа власти, као што су питања одбране, спољне политике, безбедности, националне саобраћајне инфраструктуре, фискалне и пореске политике које обезбеђују функционисање целокупне државе, науке и образовања и јединственог судског система власти. ПОКС се, такође, залаже и за релокацију појединих централних органа власти у поједине градове и регионе, наравно, онда када је то функционално оправдано, законски допустиво и административно целисходно. Престоница Краљевине Србије Београд, била би седиште Краља, Владе, Министарства полиције, Министарства спољних послова и осталих министарстава, док би у главне градове Србије била измештена поједина министарства. Тако би у Новом Саду била седишта Министарства пољопривреде и Министарства просвете, у Нишу Министарства одбране и Министарства привреде, у Крагујевцу Министарства финансија и Министарства културе, док би у Приштини била седишта Министарства за повратак прогнаних и расељених лица и Министарства вера.

Рационално језгро оваквих реформских предлога је у томе да се кроз процесе регионализације и административне децентрализације, а уз јасно поштовање принципа супсидијарности, све више извршних и управних функција

усмери и приближи грађанима и да се повећа укупна ефикасност и продуктивност администрације и државних институција. Да се на целисходнији начин изврши прерасподела надлежности између централних и нецентралних органа власти у држави Србији, а да се тим реформама сачува њена територијална целовитост, национални суверенитет и државно јединство.

3. Национална политика

Основни елементи националне политике Покрета обнове Краљевине Србије, садржани су у свеобухватној намери за обнову кључних вредности српске традиције, истовремено сједињених са модерним корпусом грађанских права и слобода свих њених грађана, без обзира на њихову националну или верску припадност. Дакле, синхронизовану обнову националних и грађанских вредности, као укупног израза демократског етоса српског народа, који је кроз време изграђивао своју како средњовековну, тако и модерну политичку државност.

Наша одговорна национална политика у делу обнове српске традиције и баштине операционализоваће се у следећим програмским циљевима:

- Целовитој развојној политици која подразумева рад на обнови националне свести, историјског памћења и културе сећања српског народа као базичног услова за обнову и консолидацију националног идентитета. У ту сврху подстицаћемо обнову историјских споменика, обележавање значајних, а запостављених датума или недовољно афирмисаних догађаја и личности.

- Раду на поштовању властите традиције, културног наслеђа и верско-конфесионалних особености изградњом споменичких комплекса, који би на достојанствен и историјски веродостојан начин показали сву величину и трагедију српске жртве, значај српског доприноса победи у ратовима за слободу и цивилизацијске вредности, моралност и милосрђе српског војника према противницима, али и генијалности српске војне команде и њених највећих војних достигнућа.

- Израженијој и интензивнијој активности на јачању националних елемената политичке културе, ослоњеној на добре делове традиције из наше прошлости (саборност, задругарство, задужбинарство, демократичност, правичност, солидарност...) у комбинацији са елементима демократске политичке културе, грађанске иницијативности и јачања цивилног друштва.

- У делу преиспитивања негативног наслеђа наше новије политичке традиције у оквиру бивше СФРЈ и СРЈ, захтеваћемо раскид са комунистичким наслеђем, насилном идеологизацијом наше прошлости, чишћењем од талога монопартизма и тоталитаризма, уз очување јединства српског друштва и избегавање нових подела и идеолошких странпутица. У том делу нашег програма, захтеваћемо отварање тајних досијеа комунистичке политичке полиције и служби безбедности, прецизно и систематично испитивање злоупотреба истих у служби моћника комунистичког режима и прогона својих политичких противника. Тиме ћемо створити услове за успостављање дисконтинуитета са лошом политичком праксом злоупотребе наведених органа у репересивне и идолошко-политичке сврхе. Такође,

онемогућићемо у будућности евентуалне покушаје враћања на стару праксу политичке злоупотребе органа власти у сврху политичке моћи појединца или политичке партије.

- У активној борби против појаве и праксе аутошовинизма, који нам се споља наметао деценијама уназад, као основа вођења антинационалне политике у Србији. Аутошовинизма у коме је основни услов вођења дневне политике било одустајање од српског становишта, националних интереса, идентитета, културе и традиције. Некад комунистичко, а данас глобалистичко порициће свега што је по свом суштинском карактеру српско и што је носило његово име или обележја. Укинућемо досадашњу обавезу ћутања дела српске политичке елите о злочинима над српским народом током историје, а нарочито у 20. веку, пристајање на ружење властитог народа у име квази интернационалних циљева, његову стигматизацију и забрану реафирмације националног становишта. Залагаћемо се за обнову аутентичне српске националне идеје која је отворена према свему што је демократско, културно и слободно, али истовремено апсолутно поштује српску државу, њен правни и политички поредак и националне интересе.

- Поништићемо одлуку комунистичке власти из 1959. године на основу које су општине Лепосавић, Зубин поток и Звечан припојене Косову и Метохији. ПОКС ће инсистирати на враћању ових општина у састав области којима су раније припадале чиме ће бити исправљена ова историјска неправда учињена од стране комунистичке власти.

- Кључни део нашег програма националне обнове везан је за очување Косова и Метохије у његовом уставно-правном и територијалном смислу у саставу Србије, као јужног српског крила наше државне територије. Очување територијалног и националног суверенитета државе Србије не сме се доводити у питање ниједним потезом власти. Косово и Метохија је саставни и неотуђиви део наше државе. Косово и Метохија представља српску заветну земљу, на чијој вишевековној и страдалничкој епопеји је изграђен српски национални идентитет и архетипски кодирана душа српског народа. Његова хришћанско-православна основа чинила је духовну вертикалу српства кроз векове, која га је чувала и очувала упркос континуираном страдању. Она је помогла опстајање Срба на том судбинском простору и потврђивала својом баштином и традицијом право његовог историјског бивствовања на њему. Стога ПОКС сматра да нема важнијег националног задатка него ли да Косово и Метохију сачувамо за будућа поколења, као своју сакралну националну светињу.

До потпуне државне и политичке реинтеграције Косова и Метохије, ми се залажемо за поштовање Резолуције 1244 Савета безбедности УН-а, одрживост суживота српског и албанског народа на њему, заштиту културно-историјског наслеђа српског народа и верске баштине СПЦ. Повратак српског и другог неалбанског становништа протераног са Косова и Метохије и омогућавање његовог безбедног и нормалног живота. Такође, залажемо се за стални, корисни и обострано поштујући дијалог два народа, као и објективну, на међународним споразумима и одлукама УН, засновану делатност представника КФОРА и ЕУЛЛЕКС-а, док им траје мандат.

4. Међународна сарадња и геополитички положај Србије

Српски народ од искона насељава Балканско полуострво, а нарочито ширу гравитациону зону Подунавља, Поморавља и Повардарја, као главне географске осовине комуницирања према Медитерану и Блиском истоку, заузимајући на њему централни положај. Вековне миграције изазване ратовима и насиљем, условиле су стална померања нашег народа, како према северу, тако и према западним крајевима југоистока Европе, ширећи у модернијој фази наше историје српске територије које је насељавао и на којима је остављао белеге свога постојања и трајања. Балкан је, у периоду од најмање једног миленијума, контактна зона сучељавања и сукобљавања различитих геополитичких вектора, најпре конфесионалног типа унутар хришћанства, а касније продора Османлија и Ислама који га је користио као мостобран и одскочну даску за даља продирања према Средњој и Западној Европи.

Српски народ који је староседалац на Балканском полуострву, трпео је и данас трпи због тога бројне негативне последице. Због ових чињеница је наш геополитички и међународни положај тако сложен и тегобан за вођење једне реалне спољне политике. По вековним стереотипима геополитичког сукобљавања Запада и Истока на Балкану, Срби су означени као главна препрека ка даљој геополитичкој трансгресији Запада према правцима наступања, према истоку и југоистоку Европе, па даље према Блиском истоку и Медитерану. Срби се већ неколико векова уназад посматрају и кодирају од стране Запада као „мали Руси“ на Балкану. Означени геополитички стереотипи, само су примерена илустрација за лакше разумевање тегобности геополитичког и међународног положаја и та комплексност је наша геополитичка константа којој ћемо стратешки мудро и тактички разумно прилагођавати своју међународну политику. Покрет обнове Краљевине Србије се због тога залаже за вођење једне избалансиране и примерене спољне политике, која ће уважавати сву сложеност нашег положаја и која би на прави начин амортизовала комешања у постојећем геополитичком поретку моћи, како у свету, тако и у нашем региону, пратећи настале промене и актуелизујући спољну политику земље у складу са њима.

Српски, европски, географски, културолошки, цивилизацијски и религијски код је неоспоран за све који бар мало познају историју старог континента. Као вечита предстража хришћанске Европе пред опасностима које су долазиле из правца Мале Азије, Срби су своје европејство градили и доказивали вековима, дајући небројене доприносе свеукупној хришћанској култури, уметности, архитектури, науци, а понајвише страдајући за хришћанске вредности слободног живота, које прожимају суштину европске културе и цивилизације.

Међутим, ПОКС није за приступање Србије Европској Унији, све док већина њених чланица признаје независност тзв. Косова и траже да и наша држава следи њихов пример.

ПОКС се залаже за војну неутралност Србије, јер нам политика кредибилне војне неутралности омогућава да не гинемо више за туђе интересе и да сарадњом са оба пола светске моћи лакше чувамо и сачувамо нашу територијалну целовитост и суверенитет, а да истовремено градимо миротворачку политику која је усмерена на спречавање сукоба у региону, а поготово ратних конфликата у будућности.

Таква политика биће сигуран гарант изградње наше државне безбедности, али и мирног живота грађана који своје животне планове могу да усмеравају ка прогресу и просперитету. Да би се то остварило неходно је подићи ниво билатералних односа Србије са светским силама унапређујући њене свеукупне аспекте, на пољу културе, образовања, науке, технологије, али и класичних постулата спољне политике који почивају на привредној, војној и дипломатској сарадњи. То ће омогућити виши степен подизања и разумевања српске спољне политике и пораста подршке нашим националним интересима, како у региону, тако и на ширем међународном плану. Све то допринеће интензивнијој економској размени, привлачењу страних инвестиција и улагања у привредну и саобраћану инфраструктуру Србије, али и подизање укупне привредне размене и развоја у свету глобализованих економских односа.

Залагаћемо се за подизање нивоа политичке и економске сарадње са земљама у окружењу, као некада респектабилног простора наше политичке и привредне експанзије и утицаја. Посебну пажњу посветићемо регионалној сарадњи на свим пољима на којима је могуће постићи напредак, уз јасну свест о сложености такве политике, јер је регион оптерећен негативним наслеђем из прошлости и бројним нерешеним питањима, за која је потребно много стрпљења, пажње и међусобног уважавања.

Како би политика војне неутралности Србије била заиста препозната као таква и са респектабилним односом међународне заједнице према њој, неходно је не само да је градимо на миротворачким елементима избалансиране спољне политике, већ да најактивније, у складу са економским могућностима наше земље, градимо респектабилне капацитете српске војске и полиције (модернизација наоружања и војне опреме), наше наменске индустрије и система одбране (савремена организација и синхронизована сарадња свих система безбедности и одбране), како би они били основа за што бољу изградњу укупног безбедносног система Србије и српског народа у целини. У том циљу ПОКС се залаже за поновно увођење обавезног служења војног рока. Он треба да буде усклађен са финансијским могућностима наше земље, потребама војске Србије, и укупним капацитетима за одбрану. Увођењем обавезе служења војног рока, повећаћемо мобилизациону базу војске као и њеног резервног састава. Комбинован са већ постојећим системом професионалне војске, допринеће подизању укупног квалитета и квантитета наше одбрамбене снаге. Одређивање дужине трајања таквог војног рока и начине служење треба препустити војним стручњацима који ће у складу се реалним потребама и могућностима војске формирати коначан предлог и упутити га релевантним државним органима на разматрање и усвајање. Само добро организована и наоружана Србија може бити фактор мира у региону и респектабилан партнер међународној заједници и УН у мировним операцијама широм света.

ПОКС захтева поштовање међународних споразума и резолуција, посебно резолуције 1244 Савета безбедности УН-а, који важе за територију бивше Југославије и чине базну основу за заштиту права и положаја српског народа у региону. То је, такође, нарочито важно поштовати када је у питању заштита права нашег народа у Републици Српској, кроз доследно поштовање и примену одредби Дејтонског споразума и враћања незаконито и неуставно отетих надлежности од

стране међународних представника, а поготово од стране институције Високог представника за БиХ.

5. Обнова породице као базичног темеља друштва

За Покрет обнове Караљевине Србије је традиционална породица трајна и незамењива градивна ћелија друштва, основ остваривања популационе политике, економског благостања и културног и образовног просперитета. Српска породица била је темељ из којег је израстала и уздизала се морална вертикала нације, у чијем су се окриљу вековима училе основне лекције патриотизма, али и градила социјална, културна и идентитетска димензија нашег колективног бића. У њој се вековима чувао базични корпус српских колективних вредности попут поштења, правичности, радиности, гостопримства, родољубља, слоге и солидарности. На српском кућном прагу и породичној окућници почивао је и опстојавао основни привредни опстанак српског човека и његове државе.

Породица у Србији угрожена је вишедеценијским деловањем корозивних процеса глобализације. Егзистенцијално је уздрмана дугогодишњим санкцијама, ратовима, предаторском приватизацијом и општом пауперизацијом грађана. Многе породице у Србији се данас налазе у великој егзистенцијалној и функционалној кризи. Због тога ПОКС неизоставно и на нивоу највиших приоритета своје национално одговорне политике ставља мере њене обнове, заштите и свеукупне ревитализације и то:

- Вишеструком и респектабилном помоћи државе свакој породици, нарочито оној која је у зачетку, која је на прагу рађања првог детета и која децу треба да подиже у објективно тешким егзистенцијалним околностима. То може да се постигне само формирањем посебног Министарства за бригу о породици и наталитету.
- У правном и финансијском смислу помоћи мајкама у стицању реалног осећаја сигурности, како би са више вере у будућност подизале свој подмладак, а у медијској стратегији и свакодневном комуницирању промовисањем породичних вредности и бриге за породицу.
- Укидањем пореза на беби опрему, а трудницама и породиљама пружањем максималне законске заштите, помоћи и подршке у смислу запошљавања, у циљу успешног васпитања и школовања деце. Ово је посебно важно спустити и на ниво локалне самоуправе и њених програма за подршку породицама. У том делу значајно је повећати дечији додатак и пружити помоћ породицама са децом са сметњама у развоју.
- У економском делу мера побољшања популационе политике, развијањем породичног предузетништва, улагањем у мала и средња предузећа, удруживањем породичних предузећа и бескаматним кредитирањем њихове делатности, као и другим економским мерама конкретне подршке, како би породице јачале у материјалном смислу и могле да пруже квалитетан развој и перспективу својим члановима и потомцима.
- Институционалном подршком младима у процесу запошљавања, планирања родитељства, повратка или остајања на селу, као и финансијском помоћи у подизању подмлатка. Доследном применом државне стратегије и мера популационе политике, те већим захватањем из буџета у циљу спровођења

конкретних мера подршке коју даје држава у овом пољу. Изградњом вртића и школа, посебно на сеоском подручју, као дела неходне инфраструктуре која ће конкретно помоћи породици, нарочито мајкама да лакше подижу децу и посвете се њиховом васпитавању у осетљивом формативном периоду њиховог живота.

- Смањењем незапослености, отварањем нових радних места у привредним гранама које су у експанзији и које могу да апсорбују већи број нарочито младих образованих људи.

- Преквалификавањем младих родитеља у пословима и занимањима која пружају више шансе за запошљавање, веће месечне приходе и сигурнији egzистенцијални основ као базу дугоричнијег планирања ширења породице и њене извесније перспективе. Националном пензијом мајкама са четворо и више деце.

- Традиционална породица је незамењива градивна ћелија друштва. ПОКС се противи легализовању истополних бракова, а нарочито усвајању деце у таквим браковима.

ПОКС ће чинити све што је у његовом домену деловања на јачању породичних вредности и заштити породице од актуелних негативних културолошких и економских утицаја.

Уважавајући чињеницу да је у Србији изражен тренд пораста просечног животног века, а самим тим и броја старијих особа, ПОКС ће се залагати да се нашим добро старијим суграђанима осигурају, социјални и финансијски предуслови сигурног живота, нарочито важно квалитетна здравствена заштита и нега, те редовност исплата пензија као и других видова помоћи. Залагаћемо се за побољшану културну понуду старима, њиховом здрављу и годинама примерене облике рекреације као и друге видове друштвеног живота, како се не би осећали запостављено и напуштено од стране друштва у чији су развој улагали током свог активног радног века. Организована брига за наше старије суграђане јесте и биће један од важнијих делова наших програмских задатака.

6. Основна начела економског програма и борба против корупције

Економско, материјално и финансијско изнуривање Србије траје већ неколико деценија. Оно је индуковано кроз процесе деиндустријализације, предаторске приватизације, наметање неолибералног концепта економије, форсирање страног капитала, забране коришћења примарне емисије домаће валуте у инфраструктурним и развојним пројектима, одустајање од улагања у високотехнолошку инфраструктуру која би апсорбовала најобразованије слојеве становништва, осиромашење средњих слојева и друге мере, уз системску корупцију, који су исходovali урушавањем привредног и економског система Србије. Његова спора обнова сугерише приоритетну политику убрзаног развоја заснованог на здравим темељима уз равномерни ослонац, како на домаћи капитал, тако и на страна улагања. Покрет обнове Краљевине Србије се стога базично залаже за системски приступ развоју који подразумева целовит концепт стабилне државе чији је императив креирање позитивног социјалног окружења и економске климе која подстиче улагања у базичну привредну и саобраћајну инфраструктурну област.

Као битан предуслов економског и привредног развоја, неопходно је извршити правну реформу државе, обезбедити владавину права и поштовања уговорних обавеза, како у тржишним, тако и у сегменту нетржишних облика делатности које регулише сама државна власт. Реформа државе и правосудног система по стандардима ЕУ нужна су и неизбежна претпоставка достизања идеала независног судства, искорењивања корупције и привредног криминала.

Развојна привредна политика мора да инсистира на два битна принципа, од којих је први усклађивање развоја са тржиштем и тржишним стандардима из европског окружења, а други, подстицање, подршка и приоритетно подизање домаће привреде и предузетништва, као кључног принципа економског развоја Србије. Усклађивање са регулативом ЕУ значиће обезбеђење слободног развоја предузетништва и заједничких пројеката синхронизованих са њеним привредним политикама. Приоритетна подршка домаћој привреди и предузетницима значиће сигуран, континуиран и на дуже стазе економски ефикасан правац развоја, ангажовање домаћих ресурса, повећано запошљавање, раст домаће тражње, дислокацију једног дела производње у рурална подручја и већу еластичност на тржишна колебања, нарочито када су у питању мала и средња предузећа и породичне фирме. Тим мерама обезбедиће се извеснији останак и опстанак домаћег капитала у Србији за разлику од капитала страног порекла, који је колико неопходан, исто толико и шпекулативан, мотивисан да остане у земљи онолико дуго док остварује високу стопу профита. У том правцу подстицајних мера, од велике користи би било оснивање националне развојне банке.

Јасна и на закону заснована заштита капитала и уговорних обавеза, ефикасан систем наплате потраживања, гарантоване правне сигурности и добра пореска политика, основни су предуслови за развој тржишне економије. Нарочито је важно да се направи јасан програм реиндустријализације Србије, подизање индустријских погона у регионима који имају индустријску традицију и културу, образоване кадрове и неопходно технолошко искуство, на којима је могуће градити капитал новог развојног циклуса. Ефикасније и рационалније коришћење природних ресурса, пре свега воде, енергије, рудних богатстава и плодног земљишта као реалне основе привредног развоја. Мерама дисперзивне привредне политике, развијати услужни сектор, здравствени и бањски туризам, подизати прерађивачке капацитете и виши степен индустријски додате вредности нашим производима, посебно оних намењених за извоз. Развојем информационо-комуникационих технологија убрзати и олакшати стартни развој мини компанија, инсистирати на доброј мрежи телекомуникација и развоју биотехнологија. Од посебног значаја је напор за улагањем у домаћу војну индустрију и наменску производњу, која је извозно оријентисана, а истовремено обезбеђује технолошки напредак и боље опремање српске војске и полиције оружјем и оруђима домаћег порекла.

Оснаживање државних подстицаја за произвођаче, прерађиваче и извозно оријентисане компаније, а не као до сада, увозничког лобија. Заштита домаће производње, контролисани увоз и политика реалних цена, која ће омогућити боље планирање производње и сигурнији привредни развој. Бескаматно кредитирање, више средстава у развојним фондовима, убрзанија и једноставнија процедура приступања привредника тим средствима. Реформа јавног сектора, инспекцијских

служби и електронске управе на свим нивоима значиће озбиљну подршку за убрзанији развој и покретање националне економије. Инсистираћемо на равномерном управљању јавним приходима и избаласираној политици економског развоја која поштује регионалне посебности и предности.

Потребно је пружање конкретније подршке занатлијама и породичним фирмама, те укидање такси за оне занате који се сматрају старим и ретким, а својим радом одржавају живу занатску традицију Србије и употпуњују понуду специфичним производним асортиманом. Велика подршка привредницима би била и мера наплате ПДВ-а, тек по наплаћеним реализацијама.

ПОКС посебан акценат ставља на организацију државног уређења и осигурања квалитета живота грађана Србије по принципу - богат појединац, богата и држава. Стога ћемо посебно инсистирати на сарадњи са државама које имају монархијско државно уређење и преузимању њихових најбољих тековина и образаца за престижна достигнућа.

7. Пољопривреда и екологија - основ развоја Србије

Покрет обнове Краљевине Србије сматра да је за нашу земљу пољопривреда једна од најзначајнијих привредних грана. Српско друштво је традиционално било аграрно, са наглашеном цртом руралног идентитета. Србију су у деветнаестом веку страни путописци и научници називали "рајем ситно-сопственичког поседа", док је и њена социјална структура била у највишем проценту аграрног типа. Пољопривредна производња тога времена је и у структури извоза, а посебно сточарска грана, која је била најзаступљенија и Србији доносила озбиљне приходе. Деценијама запостављана или колективизирана на уштрб псеудоиндустријализације, главно урушавање доживеће деведесетих година прошлог века у време санкција и хиперинфлације. Због тога ПОКС развоју пољопривреде даје приоритет, кроз целовит програм њеног опоравка и планске ревитализације. Многе мере за које се залажемо морају бити синхронизоване и са ревитализацијом села и наших руралних подручја као главних носилаца ове привредне гране.

Посебну пажњу посветићемо подизању еколошке свести наших грађана, а нарочито младе популације која треба да постане носилац заштитарског односа према животној средини у Србији. Истрајаћемо на доследној примени највиших еколошких стандарда и европске регулативе, јер је здрава животна средина наш базични национални интерес. Водићемо политику строгог кажњавања загађивача наше околине и инсистирати на обавези надлежних државних органа, а поготово локалне самоуправе, да на терену своје надлежности прати, евидентира и санкционише прекршиоце закона у овој области. Залажемо се за еколошки фондирану развојну политику, која уз увећање капацитета привреде и пољопривреде поштује и чува природну средину без чијих очуваних базичних ресурса нема будућег развоја и здравог живота. Рационалан однос према обновљивим ресурсима биће најбоља гранција да ће будућа поколења Србије имати одрживу основу за свој развој.

Без богатог сељака нема ни богате Србије. Зато је суштинско залагање у нашем програму, а које директно подржава развој пољопривреде, да доминантни производи на српском тржишту буду домаћег порекла, са српских њива и пашњака. Стратешко је наше опредељење да се базирамо на подршци индивидуалним пољопривредним произвођачима и њиховом удруживању у задруге, као облику рационалног увећања производње и развоја. Удруживањем малих пољопривредних газдинстава у задруге постиже се синергија више позитивних ефеката: рационализација производње, укрупњавање обрадивих површина, обједињена понуда пољопривредних производа, заједнички наступ на тржишту, лакша и јефтинија набавка репроматеријала, семена, нових раса стоке, заједничко планирање производње и даљег развоја. Задругарство је традицијом укорењено у српско село и треба га реафирмисати и промовисати као продуктиван начин производње и организације у пољопривреди. Наравно да овакав начин организовања подразумева и конкретну финансијску, правну и стручну саветодавну подршку нашим пољопривредницима, за шта ће се ПОКС одлучно залагати на свим нивоима власти. Конкретна финансијска средства треба усмерити на развојну и производну страну задругарства, у воћарству, сточарству, повртарству и ратарству, у циљу подизања нових засада, јачања сточног фонда, занављања савремене пољопривредне механизације, подизања прерађивачких капацитета, хладњача и друге неопходне инфраструктуре која ће ојачати нашу пољопривреду.

Овим мерама постигли бисмо вишеструке ефекте, оснажили породицу, задржали становништво у руралним подручјима, подигли постојећу и унапредили нову инфраструктуру (изградња локалних путева, водоводне мреже, електро-мреже, интернета и телефона, школа и обданишта, амбуланти, домова културе и основне поштанске услуге) и на такав начин допринели укупном друштвеном и привредном развоју земље. У том контексту потребне су конкретне мере стимулације становника који би се враћали на село, било на своје окућнице и њиве, било као новопридошлице из града спремне да ту заснују своју сигурну породичну егзистенцију.

У Србији мора да се прозиводи искључиво здравствено безбедна храна, која ће представљати, не само бољитак за наше грађане (јер ће конзумирати домаће производе, здравствено исправне и по нижим ценама), него и извозну компаративну предност која доноси профит. По својим потенцијалима Србија може да постане регионални лидер у производњи квалитетне и безбедне хране, а кроз процесе евроинтеграција у којима се налазимо, можемо да користимо компаративне предности, средства из наменских европских фондова, а посебно за развој агробизниса и сеоских подручја.

Убрзани технолошки развој, нова научна достигнућа и њихова примена у пољопривредној производњи, створила су свест да је неопходно улагање у адекватну инфраструктуру тог типа, а посебно увођења дигиталних технологија и платформи као савремених решења за производњу, прераду, складиштење и транспорт. Путем интернета и нових информационих технологија акцелирају се процеси и могућности повезивања, пласмана, продаје и отварања нових тржишта, проналажење инвеститора у области аграра, нарочито оних који држе до производње здраве хране. Наравно, све ове мере подразумевају активну едукацију

пољопривредника, нарочито млађе популације која је склонија савременијим решењима и лакше прихвата нова сазнања и усваја нове технологије. То, такође, значи обавезу активнијег и продуктивнијег укључивања домаћих стручњака и науке у сектор аграра, бржег трансфера технологије и знања, осавремењивања производње. Посебно у сектору данас запостављене прераде пољопривредних производа, а нарочито високог степена додате вредности, што би у збиру јачало произвођача, прерађивача, али и државу, јер би се уложено враћало кроз реалан пласман роба и услуга високог степена прераде. Зато се ПОКС залаже за активније и дисперзовано улагање у индустрију, која ће пратити регионалне специфичности Србије и својим прерађивачким капацитетима адекватно одговорити на све израженију потребу индивидуалних произвођача и задругара да пласирају своју робу у региону, по повољнијим ценама и са извесним плановима за заснивање нове производње.

Посебну активност треба испољити у области еколошке и органске производње, укупне заштите земљишта и унапређење његовог квалитета. Изричито смо против употребе генетски модификоване хране, семена или прерађевина која садрже ГМО. Подстицаћемо широку едукацију пољопривредника о употреби заштитних средстава, као и мера за побољшавање физичко-хемијских својстава и биолошких квалитета обрадивог земљишта, али и укупне животне средине. У том правцу неопходно је појачати акције државе и локалних заједница на правилном газдовању водама, кроз мере одводњавања и наводњавања, побољшавања капиларне каналске мреже, која ће ефикасније него до сада обављати ове важне функције.

У склопу тога, ПОКС се залаже и за веће субвенције за осигурање усева, конкретно тражећи кроз скупштинску иницијативу повећање субвенција са 45 на 65 одсто за осигурање усева од елементарних непогода, јер смо сведоци да само 10 одсто сељака користи ове субвенције, што је јасан сигнал њихове недовољности. Процент осигураних површина је код нас далеко мањи него у развијеним земљама и потребан је напор да се пољопривредници више стимулишу да би осигуравали своје усеве, али и укупну пољопривредну производњу од могућих ризика.

ПОКС се снажно залаже за обнову сточног фонда најпродуктивнијим расама стоке, бржи развој пчеларства као све уносније привредне гране, улагања и подстицаје за подизање нових рибњака, нарочито у Војводини, где постоје природни предуслови за комерцијални тов слатководне рибе, али и других крајева Србије где је погодан узгој пастрмке због богатства чистих проточних вода. Комерцијални, односно ловни туризам некада је доносио респектабилни девизни прилив. Ову значајну делатност треба на стручним основама унапредити изградњом потребне инфраструктуре, стручног надзора, насељавањем појединих врста дивљачи (јеленска дивљач, дивокоза, муфлон и сл.), а све у складу са карактеристикама ловних терена. Посебно наглашавамо потребу за обновом шума, подизања нових засада, одржавање њеног здравља, спречавање бесправне сече и криволова који остављају негативне последице и наносе огромну штету овој привредној грани. Јако је важно сачувати станишта (ремизе, ливаде, шумарке, мочваре и сл.) на којима дивљач борави, где се храни и размножава. Интезивном пољопривредном проиводњом, коришћењем тешких пољопривредних машина и неконтролисаним прскањем њива, уништавају се природна станишта дивљачи без

којих она неће моћи да опстану у будућности. То се мора спречити рационалнијом и одговорнијом производњом у пољопривреди, која ће водити рачуна да су наше њиве поред значајног привредног ресурса и природна станишта за дивљач.

8. Србија и њена дијаспора

Вековне колективне миграције једног дела нашег народа, комбиноване са индивидуалним или породичним померањем у потрази за већим економским стандардом и бољим животом, политичка прогонства и идеолошки сукоби, честе промене политичког система и државних граница, генерисале су бројну српску дијаспору, како у региону, тако и широм света. Ван граница Србије, у преко стотинак држава у свету живи и ради више од четири милиона Срба и српских држављана. Стога је неговање добрих и чврстих односа са нашом дијаспором, која је родбинским и пословним везама повезана са Србијом, један од значајнијих програмских циљева Покрета обнове Краљевине Србије.

Важан стуб на ком је кроз време почивала и јачала веза наше дијаспоре са матицом је Српска православна црква. Својим унутрашњим устројством и организацијом СПЦ се налази свуда где је и наш народ, негујући његову православну духовност и чувајући национални идентитет. Зато ћемо и убудуће да охрабрујемо и помажемо ову драгоцену делатност наше Цркве, помажући је у свим акцијама чији је циљ чување и јачање веза са матицом Србијом и српским земљама у региону, које су остале ван њених државних граница.

Тражићемо најбољи баланс у својој политици према дијаспори, негујући обострано важну везу и сарадњу. Колико је битан пословни и комерцијални аспект те сарадње, његово инвестирање у српску привреду и културу, исто толико је важна помоћ српске државе у чувању и развијању националног идентитета, неговању културне баштине, те српског језика и писма изван граница Србије. Залагаћемо се да се што пре и усклађено са највишим демократским стандардима модерног света, реши и решава њихов правни положај у државама у којима се налазе, као и њихова идентитетска питања. Нарочито важна је и њихова егзистенцијална основа као базична претпоставка за очување и унапређење културног и духовног идентитета српског народа у расејању. У том циљу неопходно је користити све предности нових технологија, комуникационих система и модерних медија како би се поспешила и олакшала међусобна комуникација, едукација и културна размена са нашом дијаспором.

Инсистираћемо на бржем и квалитетнијем укључивању припадника српске дијаспоре у све токове политичког, привредног и културног живота Србије као равноправних чланова заједнице и драгоценог дела корпуса српског народа. У склопу тих напора залагаћемо се за право свих држављања Србије у иностранству, да њихово активно и пасивно бирачко право буде загарантовано на свим нивоима власти у држави. Конкретно, у оквиру спровођења парламентарних избора, предлагемо да се формира нова изборна јединица – Дијаспора, у оквиру које би се наши сународници из дијаспоре кандидовали за посланике и обављали све друге изборне радње по изборном законикау државе Србије. Број посланика био би варијабилан и зависио би од бројности бирачког тела у дијаспори и оних који су

гласали на тим изборима. У склопу дефинисања изборних права, предлажемо и могућност гласања поштом или електронским путем као чином исказивања што шире изборне воље дијаспоре и усклађивања технике самих избора са највишим технолошким могућностима развијеног демократског света.

Нарочито тешко за остваривање биће постизање конкретног дипломатског утицаја уз коришћење демократских средстава борбе, да би се на квалитетан начин побољшао положај наше дијаспоре у земљама где им није признат статус националне мањине и где самим тим немају могућност конзумације минимума колективних националних права. Тако тежак и незавидан статус Срба, посебно у појединим земљама бивше Југославије, мора се одлучном активношћу дипломатије мењати, јер даље одржавање постојећег колективног статуса обесправљености убрзава процесе губитка националног идентитета, осећања језичке и културне припадности и убрзане секуларизације. Све је више изражена због страха и политичких притисака на Србе у региону појава националне мимикрије, као и верско-националне конверзије која додатно круни и осипа ионако мали број нашег народа у тим недемократским државама. Како би се ови погубни трендови зауставили и преокренули у правцу опоравка и консолидације националног идентитета, ПОКС ставља себи као један од важнијих програмских задатака формирање Министарства за дијаспору и Србе у региону, које би водили управо Срби из дијаспоре и које би на државнички систематичан, континуиран и национално одговоран начин, водило бригу о целокупној дијаспори и народу у расејању.

9. Култура, традиција и односи са верским заједницама

Култура нас, више него друге човекове делатности, одређује као људска бића кроз свеукупни корпус креативних активности којима посредујемо свет око себе и стварамо нови универзум артефаката. Продукти културе као посебни начини човековог постојања обележавају простор и време његовог трајања и култивишу га као биће заједнице, вођено искреном потребом да обележи трагове егзистенцијалног бивствовања и остави сведочаства о свом колективном постојању. Сваки народ има непресушну потребу да ствара и остварује свој колективни етос кроз активности појединаца као креативних културних чинова, који кондензују начине нашег постојања. Свесни сазнања да је култура једног народа суштински супстрат на којем ниче и опстоји национални идентитет, Покрет обнове Краљевине Србије сматра једном од својих најважнијих мисија постојања да негује и унапређава изворну културу и народну традицију. Обе важне функције, чувања и развијања културне баштине народа, јесу наши јасни програмски задаци, уз све израженију потребу њене активније промоције и дифузије у свету. Те задатке није могуће остварити без јасне изградње националних и регионалних институција културе, као и креативно планиране и реализоване културне политике.

Нова културна политика подразумева јасно дефинисање приоритета у развоју свих релевантних облика културе како националне, тако и елитне, масовне, али и мањинске, како би се остварио равномеран и уравнотежен резултат

културног развоја. То подразумева већи напор у помоћи појединцима, групама и покретима који дају креативан допринос очувању постојеће културне баштине, као и аутентичним ауторима који стварају нове културне вредности. Задовољење легитимних културних потреба грађана није могуће постићи без њиховог активнијег учешћа у културним програмима и пројектима, а нарочито не даљим одржавањем односа пуне и пасивне конзумације културних проивоа. Стога ћемо државним субвенцијама подржати квалитетне уметничке пројекте и програме, унапређивати постојеће културне манифестације и креирати нове, афирмишући аутентичан израз културних ствараоца и уметника у Србији. У подручју филмског и музичког стваралаштва, позоришта и ликовних уметности, књижевности и народног стваралаштва, квалитетног културног аматеризма и наивне уметности, тежићемо подизању новог активизма и креативности.

На међународном плану, активно ћемо помагати и подстицати културну размену, комуникацију и заједничке пројекте који доприносе афирмацији наших стваралаца, али и читаве културне понуде и продукције у нашој земљи. Веома је важно на међународном плану учинити видљивим, како репрезенте наше културне баштине, тако и савремену продукцију, као врхунски резултат онога што наша култура може да понуди свету. Неговањем културних особености националних мањина у Србији, показаћемо свету не само лепо и демократско лице наше земље, већ и свеукупност и разноликост културног стваралаштва, које нашу културу чини богатијом и разноврснијом.

ПОКС посебан акценат ставља на промоцију и заштиту традиционалних вредности и културног наслеђа српског народа, без обзира на то где се он налазио. То подразумева јасну, проактивну и дипломатску заштиту наше културне и духовне баштине на Косову и Метохији, која је деструктивним актима изузетно угрожена последњих деценија, а нарочито у последњих неколико година, у којима је на међународном плану додатно изложена манипулативним претњама за њено прекодирање као албанског наслеђа.

Поред свега наведеног ПОКС се одлучно залаже за што квалитетнију и интензивнију сарадњу са Српском православном црквом у погледу заштите наших светиња на КиМ, као и за пружање помоћи тамошњем становништву у очувању свог вековног наслеђа и културне баштине.

Залагања ПОКС у области деполитизације сектора културног стваралаштва, а нарочито управљања културним институцијама сматрамо важним и оне морају бити саставни део будуће стратегије културног развоја Србије. Слободан и од дневно-политичких размирица ослобођен простор културног стваралаштва није само наш политички идеал, него реалност за коју ћемо се борити легитимним политичким средствима и релевантним друштвеним утицајем. Фискалне олакшице у култури, како за донаторе, тако за и ствараоце, део је наших конкретних предлога о томе како ојачати, а уједно растеретити стваралаштво у култури. Заштита националног писма и језика може и мора бити део свеукупне културне политике, која подиже свест о значају ћирилице и српског језика, као и културе која је на њему стварана.

У контексту евроинтеграција посебан нагласак ставићемо на заштиту националног културног идентитета и посебности Срба, као дела укупних напора за квалитетнију културну интеракцију, сусретање и сарадњу, које простор уједињене

Европе пружа, остављајући легитимно поље за културну аутентичност и оригиналност сваке националне културе.

Србија као секуларна и демократска држава, поштује сва важна цивилизацијска права и стандарде верника и верских заједница на највишем нивоу. Цркве и верске заједнице у Србији су слободне, равноправне и одвојене од државе. Оне самостално у оквиру устава и закона, али и унутрашњих конститутивних правила, одређују своје устројство, организацију, хијерархију, верске послове и обреде, питања верске наставе и едукације, социјалне, мисионарске и добротворне установе и фондове као и друге послове од значаја за своје вернике. Достигнути ниво верских права и слобода у нашој земљи је у потпуности у складу са највишим нормама и стандардима демократског света и сматрамо да се он мора и надаље гарантовати и унапређивати у складу са потребама самих верника и демократског политичког поретка. Слобода верског изражавања и изјашњавања је за нас неприкосновена демократска вредност и држава је мора поштовати и гарантовати.

Српска православна црква у Србији је централна и свеобухватна заједница православних хришћана као најбројније верске заједнице у нашој земљи. Њена историјска мисија на заштити верског, националног и културног идентитета Срба је немерљива. Као таква она ужива велико поштовање и углед у српском народу. Стога ПОКС исказује велико поштовање и подршку за даље деловање наше Цркве у свом верујућем народу, једнако постојано, искрено и истрајно као и кроз сва вековна искушења кроз које је до сада пролазила. Ни актуелна искушења и страдања српског народа и његове Цркве нису ништа мање велика и опасна за наш национални и верски опстанак. Стога смо потпуно уверени, да као и вековима пре тога, само удруженим напорима народа и његове Цркве, уз политичку слогу и државно јединство можемо обезбедити извеснију будућност и сабрати више снаге да успешно пребродимо искушења која нам предстоје.

10. Образовање и наука

Образовање и наука представљају најважнију компоненту модернитета, на чијим сазнањима, вредностима и стандардима је саздана комплетна европска цивилизација и култура, а онда системом убрзане дифузије знања и технологија, они су постали најважнији елементи и за остале цивилизације и културе. Ми живимо у времену науке и образовања, када научна сазнања и технолошка открића застаревају већ после пет година практиковања. На делу је страховита акцелерација научних истраживања, преточених у нова техничко-технолошка решења, која прерастају у озбиљне едукативне програме и до те мере усложњавају нашу потребу за њиховим достизањем, овладавањем и усвајањем, да неминовно намећу исцрпљујућу трку са неизвесним исходом по човека. Друштва и културе која се адекватно не прилагоде, не организују и не прихвате ову трку, већ у блиској будућности доћи ће у ризик од научно-технолошког заостајања, образовне маргинализације и успореног привредног развоја, који ће неминовно произвести пауперизацију широких слојева становништва и даље осиромашење друштва и државе. Свестан предметних мегатрендова, Покрет обнове Краљевине Србије на најозбиљнији начин сагледава сложеност ове проблематике и залаже се за њено

приоритетно решавање.

У склопу државно одговорне и примерене развојне политике, неопходно је међу најважније приоритете уврстити знатно увећана буџетска улагања у науку, научно-истраживачки рад на Институтима, као и образовање, посебно квалитетно високошколско образовање. Тако уложен новац не сме се третирати као трошак државе, већ као директна инвестиција која ће се друштву вратити вишеструко оплемењена кроз нова научна сазнања и технолошке иновације. Поменута улагања у науку и образовање, резултоваће финансијски увећаним приходима, јер ће помоћи привреди и пољопривреди да подигну технолошки ниво производње и услуга и крајњим корисницима испоручују производе највишег нивоа квалитета и прераде. Креирање позитивне пословне климе и здраве привредне основе више није могуће без добро едукованих кадрова, нових и савремених професија, адекватне мреже образовних институција и развијене научно-истраживачке инфраструктуре.

На базичном нивоу треба извршити реформу и доградњу основношколског и средњошколског образовања, које ће много квалитетније него до сада извршити трансфер основних и неопходних знања, како за потребе опште културе сваког појединца, тако и за његову јасну професионалну оријентацију и квалификацију. То је могуће постићи само ако се изврши потпуна актуелизација и ажурирање наставних планова и програма са модерним системом образовања у свету. Најсавременијим решењима и техникама образовног трансфера знања и едукативних садржаја, оспособићемо ученика и студента за критичко промишљање стварности, подстицање на сталну иновативност, предузимљивост и отвореност ка новим сазнањима и едукацији и после завршетка формалног процеса образовања. Такве реформе и промене могу да изврше само најбољи међу нама. Јасно опредељени едукатори и мотивисани истраживачи растерећени партијских и политичких уплива у систем селекције и одлучивања. Стога се одлучно залажемо за потпуну деполитизацију у сектору образовања и науке у Србији, како у спровођењу неопходних реформи, тако и у менаџменту образовних и научних институција. У оквиру факултетског образовања, обавезно поштрити критеријуме за акредитацију високошколских институција, сачинити централни регистар наставног кадра и онемогућити „тезгарење“ професора, критички преиспитати досадашња негативна искуства у оквиру тзв. болоњског процеса и предложена решења ускладити са стандардима најквалитетнијих универзитета у свету, који су, не случајно, своје високошколске системе оставили изван домаћаја „болоњских експеримената“.

Поред бесплатног и обавезног основног образовања које држава треба да омогући и реализује за сваког свог грађанина, сматрамо да је неопходно размотрити и донети законску обавезу завршавања средњошколског образовања, као адекватног одговора насталим потребама савременог друштва. Такође се залажемо да се у наше школе поново врати полагање ђачке заклетве, која је уведена у Краљевини Србији још давне 1914. године као део важног процеса васпитања деце, која ће овим чином добити шансу да на правилан начин схвате значај образовања, друштвене одговорности, солидарности и заштитничког односа према природи.

Уз примену савремених средстава и технолошких промена прилагођених васпитно образовним стандардима, никако не смемо да запоставимо најбоља

искуства из наше образовне традиције, нарочито она која су издржала све пробе времена и показала се као исправна. Држава мора да врати достојанство, дигнитет и материјално валоризује сваког запосленог у образовном систему, од учитеља и наставника до средњошколског и високошколског професора и научног истраживача у сектору научно-истраживачког рада при Институтима. Њихов частан и одговоран позив мора бити нешто што је од друштва поштовано и на прави начин вредновано, а не случајан или мање вредан избор. Само најбољи могу да образују и васпитавају нашу децу и омладину. Тако је било у Краљевини Србији, тако мора да буде и сада, а нарочито када краљевину обновимо. Школи, поготово основној и средњој, поред образовне морамо вратити и васпитну функцију. Атомизована и егзистенцијално разорена породица, родитељи преокупираним бригом око тражења запослења, те више и правичније надокнаде за свој рад, немају, нажалост, довољно времена да се адекватано баве васпитањем своје деце. Ту функцију уз обнову породице треба вратити школи и универзитетима јер су они некада били расадници напретка, патриотизма и просвећености, што могу и морају да постану поново.

Велика опасност по школски систем је преоптерећеност наставног кадра нереланим и често непотребним обавезама, поготово ваннаставним активностима или обавезама додатног усавршавања и напредовања, која су плод идеолошких експериментатора глобалног невладиног сектора и њихових локалних промотера, који се намећу као парадржавни контролни систем, без чије идеолошке верификације није могуће напредовати или чак задржати постојећи посао у школама. У последњих неколико деценија у контексту дифузије глобализованих и често извитоперених вредности, које су у супротности са нашом традицијом и културом, доминантан је процес који образовању намењеном ширем популусу, а не елити, намеће упрошћену и редуковану визију света, која је чак и на Западу критикована од водећих интелектуалаца као проблематична и која за последицу има упросечавање и редуkcију знања. Она на сумњивим сазнањима или погрешним вредностима, често и нехришћанског карактера, усађује младима проблематичне ставове и уверења. Није случајно у том контексту искристалисан јасан критички став да оно што се данас предаје по западним школама и универзитетима, а код нас се некритички намеће и подражава, само је мало више од обичне пропаганде.

ПОКС као политички озбиљна и друштвено одговорна организација својим деловањем супротставиће се таквим тенденцијама и дати подршку провереним образовним стандардима и вредностима на којима су се успешно образовале и васпитавале генерације наше младежи. Конкретно, то ће поред осталог значити да ћемо се залагати за постављање строгих и прецизних критеријума приликом издавања лиценци организацијама које одржавају бодовне семинаре и захтевати ригорозну контролу едукативних материјала који се на њима презентују.

Међу најосетљивије тачке нашег програма у области образовања ПОКС сврстава питања инклузије и дуалног образовања. Те области образовне реформе морају да прођу обавезну стручну и озбиљну друштвену расправу, уз учешће свих заинтересованих страна у виду суочавања мишљења, морају се разменити аргументи, чути опречни ставови, а све у сврху кристалисања најоптималнијих решења за наш образовни систем. ПОКС у том сегменту као исправан начин види доношење аутохтоног програма који ће заобићи праксу преузимања готових

решења, супротних националним интересима и потребама корисника образовног система. У процесу дуалног образовања посебна пажња треба да се посвети заштити друштвено-хуманистичких образовних профила, који услед школовања кадрова за потребе тржишта рада могу бити запостављени и маргинализовани.

11. Омладина и спорт

Као што су млади највећа вредност сваког друштва и породице, тако је и њихово здраво одрастање и правилан развој неодвојив од спорта, физичке културе и образовања као есенцијалних човекових активности. Друштво и држава која није способна да генерише адекватно образовање, здрав физички развој и добру егзистенцијалну основу своје подмлатку, осуђена је на демографски регрес, привредно заостајање, културну запуштеност, материјално пропададање, образовно посртање и тихо умирање. Ова сурова историјска истина нагони нас на трезвеност и висок ниво одговорности када говоримо о нашем младом нараштају.

Покрет обнове Краљевине Србије одлучно се противи досадашњој политици неконтролисаног одлива младих и образованих стручњака у свет. Образовање високостручног кадра спада у један од најкомплекснијих и најскупљих процеса у једној земљи. Србија као земља недовршене транзиције и сваковрсне оскудице, нема право да младе које је образовала улагањем изванредно великих финансијских средстава из буџета, тек тако препушта страним послодавцима који у њихову едукацију нису ништа уложили. Морамо, као држава, да поставимо обавезу младима који су се школовали о трошку буџета, да одређен број година сразмерно државним улагањима у њих, проведу на раду у својој земљи у оним гранама привреде, администрације и услужне делатности за којим држава има потребу. Да би се таква политика могла остварити и успешно спроводити, држава мора да инсистира на промени колонијалне политике у коју је гурнута последњих неколико деценија и да кроз своја улагања и инвестиције страног капитала гради такву привредну и друштвену инфраструктуру, која ће моћи да апсорбује високообразоване кадрове у чије је образовање инвестирала значајна финансијска средства. Ми морамо да престанемо са праксом скупих улагања осиромашене државе у образовање и науку, чији је погубни резултат одлив стручних кадрова у иностранство. Апсолутно морамо да избегнемо погрешну праксу да скупо плаћамо образовање своје деце, чије знање ће без уложеног капитала добијати послодавци у иностранству. Свесни смо чињенице да смо у протеклом периоду транзиције и суровог наметања неолибералног модела економије, пристали на погрешну политику страних улагања, која у највећем проценту новозапослених кадрова узима радну снагу само средњошколског нивоа образовања, коју углавном плаћају минималним надокнадама за рад. Због такве деструктивне политике неинвестирања у високотехнолошку привредну структуру, наша образована деца не могу да се запосле у својој земљи. Стога морамо потхитно променити структуру улагања и у значајнијем сегменту стимулирати инвестициони капитал да подиже високотехнолошке привредне структуре и технолошке паркове, који ће у знатнијем броју него до сада моћи да прихватају и запошљавају наше високо образоване кадрове. Тако реструктурисаном политиком инвестиција, успорићемо одлив младих из земље и подићи техничко-технолошки ниво наше привреде и друштва у

целини. Наш примарни задатак је да се млади људи оваквом промишљеном политиком улагања задрже у својој земљи и да им се омогући квалитетан рад и напредак.

Конкретним програмима праксе током школовања и повезивања образовних институција са развијеним компанијама и другим привредним субјектима, омогућићемо брже и адекватније запошљавање младих, њихово раније сазревање и осамостаљивање, могућност да на реалној основи планирају породичну будућност и своје даље напредовање. Намера нам је да поспешимо социјалну еманципацију, укључивање младих у токове политичког одлучивања, извршимо демистификацију политичког живота и допринесемо њиховом реалнијем сагледавању односа у друштву. Оснаживањем омладинских асоцијација и цивилних иницијатива младих, испољавањем креативног потенцијала и друштвеног активизма, покренућемо социјални живот младих у Србији како би и они учествовали у решавању бројних проблема, као што су афирмација образовања, активније запошљавање, повећање безбедности у свим аспектима личне и колективне сигурности, њихово адекватно и ефикасно лечење, развијање широке базе спорта и физичке културе која је доступна свим грађанима. Све те мере допринеће снажењу младих породица и појединаца, егзистенцијалну и демографску стабилизацију друштва и српске државе. Наше залагање је потпуно оправдано, сматрамо да младима не треба да креирамо боље друштво, него да их охрабримо да они то учине сами, по мери својих егзистенцијалних потреба и према стандардима савременог живота.

Развоју спорта и ширењу физичке културе, ПОКС посвећује изузетну пажњу и активизам. Свесни смо насушне потребе стварања најшире базе спортских асоцијација и удружења, којима бисмо реафирмисали доступност спорта младима од најранијег узраста, па све до стицања репрезентативног статуса за најталентованије. Основна инфраструктура спорта у Србији мора бити бесплатна и на располагању широкој популацији младих. Интерес државе и друштва је да кроз развој масовних облика базичних спортова подиже ниво физичке културе и здравља нације. Нарочито је то важно постићи кроз форму рекреативних физичких активности, која не захтева велика инфраструктурна улагања и материјалне издатке, а повратно делује благородно на здравље нације. Противници смо наказне професионализације спорта која је комерцијализовала чак и основни антрополошки смисао спорта као игре. Погубни утицаји који долазе са интернационализацијом и комерцијализацијом спорта уништавају здравље спортиста, редукују их у статус робе и претварају у модерне гладијаторе. Побројане негативности ми не можемо у потпуности да елиминишемо, али можемо ублажити последице и указати на њихову погубност по младе људе у нашој земљи. Отуда наше јасно залагање за масовна спортска окупљања и активизам младих кроз подизање високог нивоа физичке културе у Србији.

Захтевамо да се у свим школама уведе бесплатан спорт за младе, да се оформе школске лиге и организују такмичења, тиме ћемо пробудити такмичарски дух, патриотска осећања и бољу идентификацију са својом школом и локалном средином, као у време краљевине када су постојала соколска друштва. Оваквим приступом деловаћемо превентивно и на здравствене деформације које се због физичке неактивности све чешће јављају у млађим узрастима, али и одвојити омладину од разних облика социјалних патологија и вршњачког насиља. Бескрајна

енергија младости трошиће се у физичком вежбању и такмичарском ангажману, а не у погрешно индукованом понашању које их усмерава ка алкохолу, дроги или прераном ступању у небезбедне сексуалне односе. Бенефити једне одговорне и рационалне спортске политике су огромни и она може и мора да крене у реализацију одмах. Наш предлог је и оснивање Координационог тела за борбу против насиља у основним и средњим школама. Приоритет тог тела биће успостављање видео надзора у школама, повећање броја школских полицајаца, едукација деце и родитеља о вршњачком насиљу, превенција против наркоманије и многе друге активности на плану ефикасније заштите безбедности и здравља младих.

Репрезентативном спорту морамо дати све неопходне услове за напредак и очување квалитета и резултата. С јасним нагласком на томе да мора постојати равноправнија и избалансиранија политика финансијског улагања у све спортске гране, без фаворизовања појединих спортова, поготово оних који до сада нису успели да постигну врхунске резултате. Залажемо се за равномернију регионалну расподелу средстава у подизању квалитетне и разуђене спортске инфраструктуре, а посебно на нивоу локалне самоуправе, јер ће тиме ова значајна област реално бити доступнија, како младима, тако и свим грађанима Србије за добробит њиховог здравијег и садржајнијег друштвеног живота.

председник ПОКС
Жика Гојковић, с.р.